

mag. Tilka Jamnik, e-naslov: tilka.jamnik@gmail.com

IZBOR KNJIG, uporabljen na delavnici ILUSTRIRANE PUBLIKACIJE

Posvet Vizualna pismenost, 30. 11. 2021

1. Uvod:

Kaj so:

- ilustrirana knjiga, slikanica, igralna knjiga,
 - slikopis, zgodba v slikah, strip, grafični roman,
 - slikogib, slikanica, pomanjšana na velikost običajne, prave knjige za začetne bralce,
 - različne kombinacije vizualnega in besedilnega.
2. To gradivo je lahko leposlovno, poučno ali leposlovno-poučno.
 3. Namenjeno je bralcem različnih starosti in različnih bralnih zmožnosti.
 4. Velik del bralnega gradiva je v sodobnem času kombinacija vizualnega in besedilnega; recepcija bralcev se je namreč zaradi veliko gledanja televizije in uporabe računalnika spremenila.
 5. Velja tudi, da slika pove več kot tisoč besed; da si ljudje zapomnijo 10 % vsebine, ki jo slišijo, 20 % vsebine, ki jo preberejo, in kar 80 % vsebine, ki jo vidijo; vizualno spodbuja razmišljanje.
 6. Kakovostno sodobno bralno gradivo nudi izjemen estetski užitek.
 7. Lahko ga tudi imenitno uporabimo kot spodbudo za branje pri (mladih) bralcih, tudi branje integralnih besedil in branje sploh. 😊

I. Nekaj novejših (mladinskih knjig): izdaje z novimi ilustracijami, predelave idr.

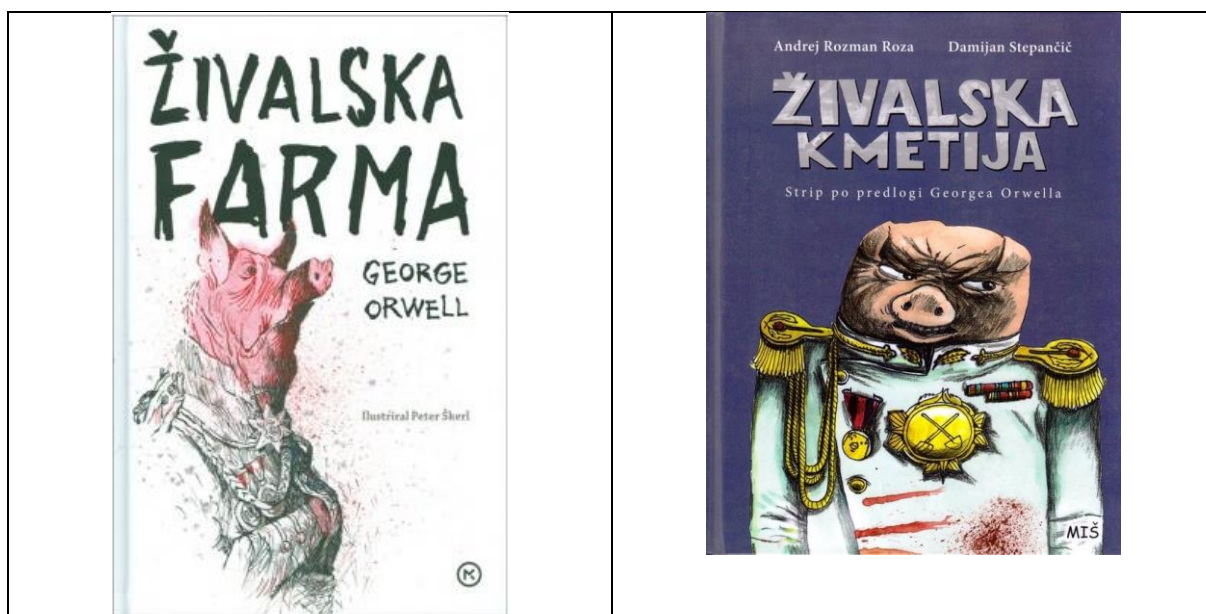
Balado Franceta Prešerna **Povodni mož** poznamo z ilustracijami Jelke Reichman in z novejšimi ilustracijami Petra Škerla: kako ju doživljamo? Kaj pa nam sporoča predelava besedila Andreja Rozmana Roza in ilustracije Zvonka Čoha?

Nekatera klasična besedila slovenske literature poznamo brez ilustracij. Nam nove ilustrirane izdaje poglobljajo in razširjajo doživljanje in razumevanje?

Nova izdaja Orwellovega romana za odrasle z ilustracijami in predelava romana v strip za mlade (samo za njih?).

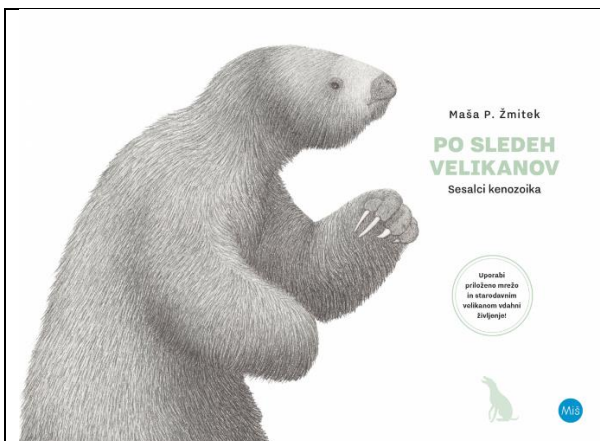
Kultni slovenski roman v stripu. Niti integralno besedilo niti strip nista samo za mlade bralce ... ali pač?

	<p>Damijan Stepančič in Goran Vojnovič: Pod svobodnim soncem : strip. (Škrateljč, 2021), 139 str.</p> <p>Strip, priredba romana Frana Saleškega Finžgarja.</p> <p>Goran Vojnovič, ki je priredil roman Frana Saleškega Finžgarja v spremni besedi (Združevanje nezdržljivega, str. 137-139) opozarja na to, kaj je pomenil Finžgarjev roman ob nastanku in vse do samostojne Slovenije, in kaj nam sporoča v sodobnem času. Janez Bogataj (Sonce slovanske in slovenske zgodovine, str. 130-136) pa nas pouči o nastajanju romana in o tem, kako je doživel več ponatisov, tudi ilustriranih.</p>
--	--

Poučna slikanica brez besedila Katia Casprini: **Mami, znam kuhati!** Ilustr. Roberta Guidotti ; prev. Maja Jug Hartman. (Založba Hart 2021).

Otroci v predbralnem obdobju kuhajo z recepti in po navodilih, ki so narisani in naslikani brez besedila.

Ker tako majhni otroci to vendarle počnejo s pomočjo staršev, je njim v pomoč dodanega nekaj besedila.

Slikanica Maše P. Žmitek: **Po sledih velikanov** (Miš, 2021) pouči o sesalcih kenozoika, ki »jim lahko vdahnem življenje« s priloženo mrežo (= učinek francoskih kinematografskih igrač (kinegramov) iz začetka 19. st.

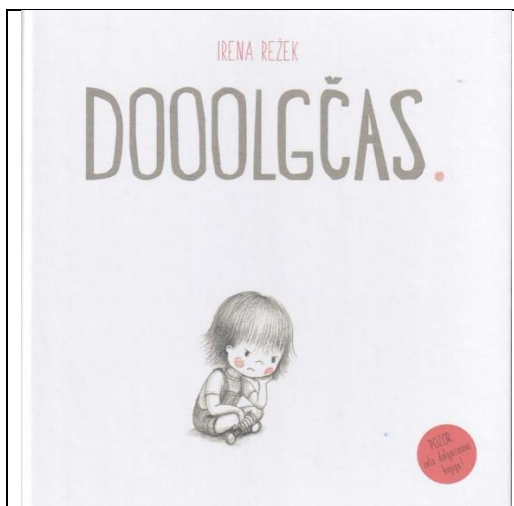
Risba psa ob risbi vsakega sesalca omogoča predstavo, kakšni velikani so bili sesalci kenozoika.

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/po-sledih-velikanov>

V slikanici Nejca Gazvoda z ilustracijami Hane Jesih **Fant iz papirja** (Hibird Books, 2021) sta glavna junaka fant iz papirja in dekle iz črnila! (Slikanica je prejela priznanje nove poti (za inovativnost) v okviru nagrade Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico 2021.)

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/fant-iz-papirja>

	<p>Slikanica Irene Režek Doolgčas (VAN GAG, 2021) je igriva duhovita, vse prej kot dolgočasna, kot pravi naslov in opozarja nalepka. Deklica se znajde v knjigi, kjer je vse belo in brez domišljije, zato na vse kriplje išče izhod. In prav to posrečeno prizadevanje, kako ubežati iz knjige, je zgodba, ki otroka posrka. "Slikanica za vse tiste, ki ne marajo brati."</p> <p>https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/doolgcas</p>
---	---

II. **Nagrajene in nominirane knjige za slovenske nagrade za mladinsko književnost.**

Ob pregledu le-teh opazimo, kako se spreminjajo knjige za otroke in mladino (različne kombinacije vizualnega in besedilnega). V letu 2021 je bila v okviru nagrade zlatirepec uvedena kategorija najboljši otroški strip (slovenski in prevedeni). (Naslovom so dodane povezave na predstavitve v Priporočilnici Bralne značke)

LEVSTIKOVE NAGRADE 2021 (8. junij 2021)

Levstikova nagrajenca za življenjsko delo:

- pesnik, pisatelj, dramatik, igralec in prevajalec Andrej Rozman Roza.
- akademska slikarka in ilustratorica **Alenka Sottler**.

Levstikova nagrada za izvirne knjižne ilustracije za otroke in mladino

Kos, Gaja: **Obisk**. Ilustr. Ana Zavadlav. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2019.

Janisch, Heinz: **Pravljичno potovanje Hansa Christiana Andersena**. Ilustr. Maja Kastelic. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2021. <https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/pravljicno-potovanje-hansa-christiana-andersena>

Gorenc, Boštjan: **Si že kdaj poskusil Luno?** Ilustr. Igor Šinkovec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2019. <https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/si-ze-kdaj-pokusil-luno>

Gregorič Gorenc, Barbara: **Negotove pesmi**. Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020. <https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/negotove-pesmi>

Pengov, Tomaž: **Drevo**: pesniku, ki nas vabi na glasbena odpotovanja. Ilustr. Polona Lovšin. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2019.

Nagrada Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico 2021 (23. november 2021)

Strlič, Nataša: **Osamosvojitev**. Ilustr. Damijan Stepančič. Miš Založba, 2020.

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/?niz=Osamosvojitev&type=title&search=I%C5%A1%C4%8Di>

Priznanje nove poti (za inovativnost):

Gazvoda, Nejc: **Fant iz papirja**. Ilustr. Hana Jesih. Hibird Books, 2021.

Priznanje nove poti (za drugačnost):

Svetina, Peter: **Debela pekovka**. Ilustr. Peter Škerl. KUD Sodobnost International, 2020.

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/debela-pekovka>

Knjige, ki so se ob nagrajenih uvrstile v ožji izbor:

Borin, Andreja: **Drevo in ptica**. Ilustr. Peter Škerl. Mladinska knjiga, 2021.

Gorenc Gregorič, Barbara: **Negotove pesmi**. Ilustr. Damijan Stepančič. Mladinska knjiga, 2020.

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/negotove-pesmi>

Mav Horvat, Nina: **Ozimnica**. Ilustr. Marta Bartolj, Založba Zala, 2021.

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/ozimnica>

Štefan, Anja: **Zajčkova hišica**. Ilustr. Hana Stupica. Mladinska knjiga, 2021.

ZLATIREPEC 2021 (9. oktober 2021) – letos prvič podeljena

Kategorija: najboljši domači strip za otroke:

ZNAMENITNI: imenitne zgodbe znamenitih osebnosti v stripu.

Napisal Žiga X. Gombač. Ilustriral Jaka Vukotič. (Rokus Klett, 2020).

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/znamenitni>

Mitrevski, Ivan: **Volkulja Bela in čarobni gozd**: napeta ekokriminalka. Kamnik: samozaložba, 2020.

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/volkulja-bela-in-carobni-gozd>

Zbirka Ta ljudske v stripu: Muren muzikant – Maja Kastelic, Štirje godci – Gašper Rus, Lovska sreča – Igor Šinkovec (Forum, 2020)

Kategorija: najboljši prevedeni strip za otroke:

Sfar, Joann in Trondheim, Lewis: **Graščina. Poldan**. Prev. Ana Barič Moder. (Graffit, Stripolis), 2021.

Jansson, Tove: **Mumin : zbrani stripi**. Prev. Nada Grošelj. (Sanje, 2020).

Pearson, Luke: **Hilda in polnočni velikan**. Prev. Boštjan Gorenc. (Didakta, 2020).

Priznanje zlata hruška 2021 (13. november 2021)

Strlič, Nataša: **Osamosvojit**ev. Ilustr. Damijan Stepančič. Miš Založba, 2020.

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/?niz=Osamosvojit&type=title&search=l%C5%A1%C4%8Di>

Ricard, Anouk: **Ana in Froga**. [1], **Bi čigumi?** Prev. Andreja Bajt. VigeVageKnjige, 2020.

III. Glej tudi sezname na domači strani Bralne značke:

[PRIREDBE IN SKRAJŠAVE](#)

[SLIKANICE BREZ BESEDILA](#)

[STRIPI](#)